

Opasnosti interneta i društvenih mreža

Sanja Marczi

Koristi li vaše dijete internet?

- u **SVAKOM** trenutku milijuni mladih koristi internet
- **nalazi** se u vašem domu, u školi, kod prijatelja ili gotovo *bilo gdje drugdje* (mobilni telefon)
- ako ste roditelj, morate se suočiti s činjenicom da se u tom novom **virtualnom svijetu** vaša djeca vjerojatno puno bolje **snalaze** nego vi

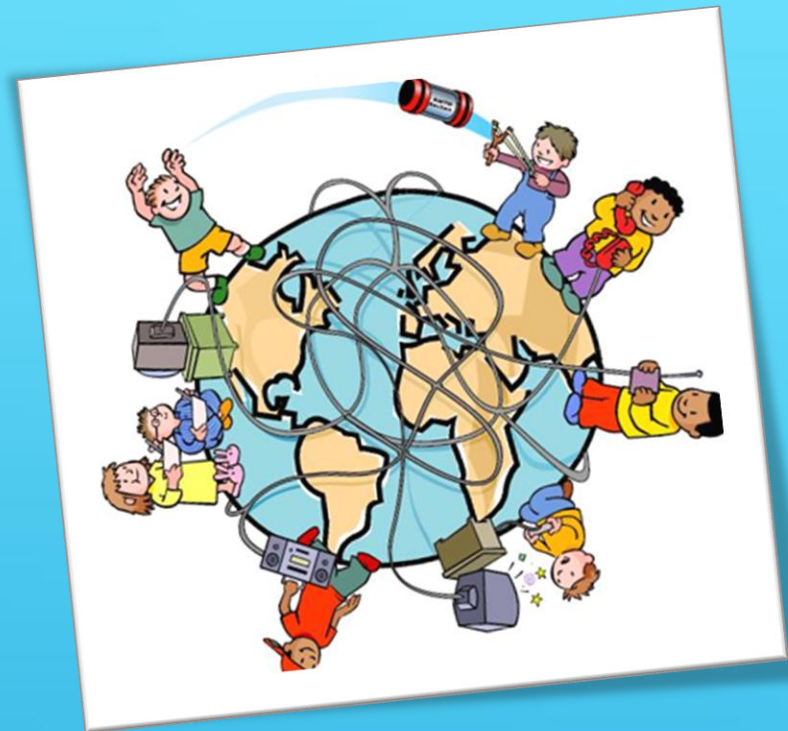
Je li to razlog za zabrinutost?
Svakako.

No je li situacija bezizlazna?
Nipošto!

Što je to internet?

- mreža svih mreža
- javno dostupna **globalna** podatkovna mreža koja **povezuje** računala i računalne mreže korištenjem internetskog protokola
- neiscrpan izvor **informacija** dostupnih na dlanu

- internet je izvanredno **sredstvo** koje nam omogućuje **komunikaciju, edukaciju i zabavu** – u isto vrijeme
- internet je najveća **knjižnica podataka** kojom čovječanstvo raspolaže
- internet je vrlo koristan pri pisanju domaćih **zadaca** ili pripremi školskih **projekata**, sjajan je medij koji djeci omogućuje da upoznaju druge ljude i kulture
- istodobno – internet predstavlja najjeftiniji način **putovanja** po cijelome svijetu

- internet je **najmoćniji** obrazovni i komunikacijski medij u povijesti svijeta
- internet je i **sjajno okruženje** u kojemu djeca – učenici mogu podijeliti svoju **stvaralačku energiju** s drugima; mogu pisati, izvještavati o raznim temama, crtati i pokazivati svoj umjetnički rad ili skladbu milijunima ljudi širom svijeta
- internet je također i najveća **improvizirana govornica** na svijetu

- internet je **zajednica** koja ima svoje dobre i loše članove, svoja sigurna i opasna mjesta; omjer dobrih i loših ne razlikuje se od tog omjera u stvarnom svijetu

- naša najveća zadaća je **naučiti** dijete gdje se kriju opasnosti i kako ih izbjeći... ne smijemo zaboraviti da je najveći rizik koji prijete našoj djeci mogućnost da budu **prikraćena** za uporabu ovog nužnog medija

Najveći rizici uporabe interneta za djecu i mlade

- **izloženost** uznemirujućim, agresivnim ili nepristojnim e-mail porukama
- izloženost općem ili vršnjačkom nasilju i zlostavljanju,
- medijska **manipulacija**,

- direktna **komunikacija** s osobom koja traži neprimjerene odnose,
- izlaganje **seksualnim** sadržajima
- pretjerana **izoliranost** djeteta koje proizlazi iz prečestog/dugotrajnog korištenja kompjutera/interneta i sl.

Novi fenomen - *cyberbullying*

- elektroničko nasilje je **oblik nasilja** koji se odnosi na situacije kada je dijete izloženo **napadu** od strane druge osobe ili grupe **putem interneta** (npr. društvene mreže, e-mail, blog i sl.) ili mobilnog telefona s ciljem **uzrokovanja štete ili neugode**

Percepcija anonimnosti

Udaljenost

24/7-malo odmora

Osoblje jednakomjerno može biti pogođeno

Objavljivanje štetnih slika rijetko može biti povučeno

Manje agresivno. Lagano zastrašivanje.

Koje su razlike između fizičkog nasilja i cyberbullying-a?

Brže eskalira

Različiti nasilnički profili

Povećava se broj promatrača

Ne možeš vidjeti ni procijeniti reakciju osobe

Istraživanje Poliklinike za zaštitu djece grada Zagreba i Hrabrog telefona, 2013.

- Više od 50% svakodnevno se koristi internetom
- 27% djece je bilo izloženo porukama seksualnog sadržaja ili nekom drugom obliku prijetnji

Što su to društvene mreže?

- besplatni online servisi koji omogućuju korisnicima povezivanje i komunikaciju, ali i mogućnost vlastite prezentacije (besplatno postavljanje fotografija, video zapisa, igranje različitih igrica i dr.)
 - Najpoznatije društvene mreže današnjice: *Facebook, Myspace, Instagram, Twitter* i dr.

facebook®

- **najpoznatija i najraširenija** društvena mreža
- razlog popularnosti – prvo korištenje točnih osobnih podataka i povezivanje ljudi koji se poznaju u stvarnom životu na Internetu..
- **društveni život** u virtualnom svijetu
- u posljednjih nekoliko godina u Hrvatskoj doživjeo neviđeni rast
- druga najposjećenija stranica nakon Googlea
- zajedno sa svojim djetetom pažljivo pročitajte pravila korištenja Facebooka. Ukoliko vaše dijete mlađe od 13 godina, a već ima svoj Facebook profil,
učinjeno je **protuzakonito** djelo

- ideja je jednostavna: registrirate se i zapisujete zanimljive trenutke iz svakodnevnog života, potkrijepljene fotkama i videoisječcima i povezujete se s prijateljima koji rade isto to
- **Zgodno, zar ne?**
 - u svakom trenutku možete vidjeti što vaši prijatelji i poznanici rade, čime se bave i kamo putuju, a možete s njima i zaigrati raznorazne igre
 - no Facebook sa sobom nosi i **određene opasnosti** koje vas mogu lišiti posla, zdravlja, slobodnog vremena i sličnih sitnica

Istraživanje je pokazalo da...

- 93% djece ima svoje Facebook profil
- 84% djece ima pristup internetu na mobitelu
- 68% djece ima profil prije 13 godine života
- 69% djece Facebook posjećuje više puta dnevno
- 47% djece posjećuje Facebook tijekom nastave
- 47% djece na Facebooku provede od 1 do 2 sata dnevno
- 78% djece nema pravila u obitelji o korištenju Facebooka

Potencijalni problemi i rizici za djecu

- “otvoreni profil”
- javno iznošenje informacija
- krađa identiteta
- lažno predstavljanje
- “prijatelji”
- fotografije
- zastrašivanje
- uhođenje
- ucjenjivanje
- zapošljavanje
- *cyberbullying*
- *grooming*

Što je to *grooming*?

- oblik nasilja na internetu kojemu je cilj zavođenje djece od strane odraslih osoba
- odrasla osoba uznemirava djecu putem poruka, instant poruka ili SMS-a
- osoba se lažno predstavlja kao dijete, te ulazi u komunikaciju s njim i pokušava stvoriti osjećaj povjerenja kako bi razmjenili fotografije ili informacije seksualne prirode
- traži dijete da mu pošalje svoju sliku, video ili da se nađu u stvarnom životu

Potencijalni problemi i rizici za roditelje

- prekršajna prijava
- kaznena prijava
- uništen ugled djeteta
- psihološki poremećaji uzrokovani prije navedenim opasnostima za dijete
- gubitak djeteta

Što kaže Zakon?

- *uvreda, kleveta i iznošenje* osobnih i obiteljskih prilika su **kaznena djela**
- djeca mlađa od 14 godina nisu kazneno odgovorna
- zanemarivanje dužnosti zbrinjavanja ili odgoja djeteta znači kaznu zatvora od šest mjeseci do tri godine

Kako si pomoći?

- uz sve opasnosti koje vrebaju na internetu, mnogi bi mogli pomisliti kako je najbolje uopće ga više ne koristiti
- to **uopće nije tako**
- u prvome redu, treba biti svjestan koje sve opasnosti postoje jer jedino ih tako možete prepoznati

Kako si pomoći?

- valja shvatiti da bez obzira što je **internet virtualno mjesto**, opasnosti koje vrebaju su **stvarne** i zaista je moguće nastradati, a **pravila** koje vrijede u **stvarnome životu** treba preslikati i u ovaj virtualni

Što djeca trebaju učiniti?

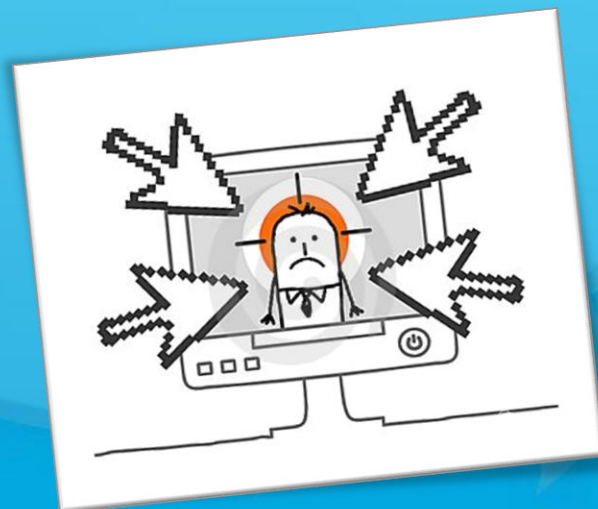
- izbjegavajte **otkrivati e-mail** adrese ljudima koje ne poznajete
- **ne otkrivajte** vaše puno ime i prezime, telefonski broj, adresu stanovanja ili naziv škole koju pohađate

- **ne otvarajte** email ili privitke od ljudi koje ne poznajete
- ako posjetite neku stranicu ili primite e-mail koji vam se čini neprimjeren **recite to** svojim roditeljima ili onome tko na vas pazi

Što djeca trebaju učiniti?

- **ne otkrivajte** svoje **lozinke** nikome
- **ne prihvaćajte** sastanke s nekim koga ste sreli na internetu
- oprezno **prihvaćajte** zahtjeve za novim prijateljstvima
- nikad ne prihvaćaj **besplatni poklon** u zamjenu za adresu ili neku drugu informaciju bez dozvole roditelja
- sve što jednom **objaviš** o sebi ili drugome, možda nikad nećeš moći izbrisati

Kad odrasli trebaju savjet

- često se postavlja pitanje potrebe **roditeljskog nadzora** dječjih aktivnosti na računalu, a pogotovo na internetu, no roditelji se nerijetko sami nalaze u **nedoumici** kako to uopće provesti te na što posebno paziti
- znamo da nije lako jer da bi zaštitili djecu, roditelji moraju ići u korak s novim tehnologijama

- Zašto je privlačan djeci?

Korisni savjeti

1. **Postavite** računalo u dnevnoj sobi – bolja kontrola aktivnosti.
2. **Naučite** dovoljno o računalima!
3. **Povremeno** zajednički **posjećujte** internetske stranice kako bi se upoznali sa sklonostima i navikama vašeg djeteta na internetu.
4. **Ohrabrite dijete** da vas pita o onome što ne znate potičite razgovore o sadržajima na internetu.

Korisni savjeti

5. **Mlađa djeca** ne bi trebala **posjećivati** chat sobe, forume, Facebook i slična mjesta bez nadzora.

6. **Uspostavite pravila** vezana za **ponašanje** na internetu, zapišite ih i napravite dogovor sa svojim djetetom.

7. **Savjetujte dijete** da se nikada ni pod kojim uvjetima ne **sastaje** s osobama koje upozna putem interneta, osim u vašoj pratnji!

Korisni savjeti

8. Saznajte lozinke korisničkih računa kojima se služi vaše dijete (e-mail, chat, blog i sl.)

9. Povremeno utipkajte ime svoga djeteta u **Google** da vidite pojavljuje li se i na kakvim stranicama.

10. Upoznajte se s online prijateljima vašeg djeteta i pričajte s drugim roditeljima kako biste saznali koje stranice posjećuju njihova djeca.

Korisni savjeti

11. Objasnite djeci i mladima **opasnost slanja** vlastitih slika putem interneta, kao i pojam dječje pornografije.

12. Objasnite djeci tko je stranac u stvarnom svijetu stranac je i u virtualnom svijetu.

HVALA NA PAŽNJI!

